سه‌شنبه ۴ مهر ۱۴۰۲
۵۱۱۴
شماره ۳۹۶۶
WWW.FDN.IR
FARHIKHTEGANDAILY

«فرهیختگان» از تغییرات آیین‌نامه مقررات آموزشی وزارت علوم گزارش می‌دهد

عبور از سد آزمون جامع دکتری با ۳ شرط جدید

۱۰ تغییر جدید آموزشی برای دانشجویان دانشگاه‌های دولتی

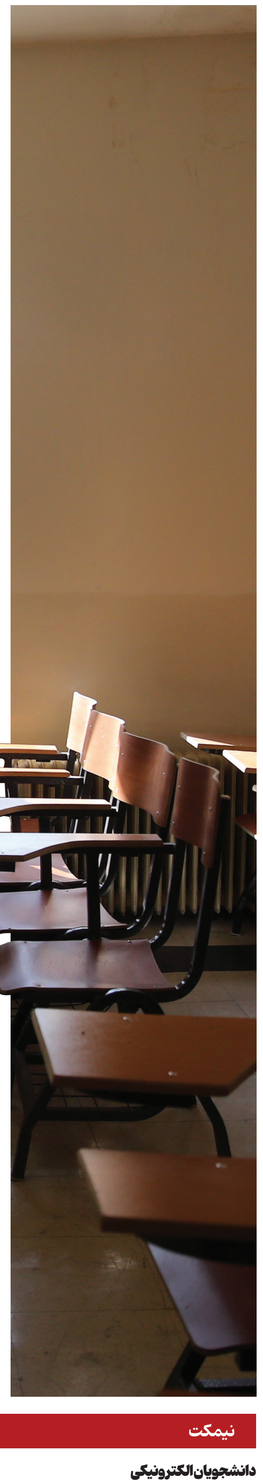

زهرا رمضانی
خبرنگار گروه دانشگاه

قوانین و مقررات آموزشی که براساس آن دانشگاه‌های مختلف اقدام به تربیت دانشجو می‌کنند، برای مقاطع مختلف تحصیلی متفاوت است، یعنی نمی‌توان طبق قوانین مقطع دکتری، دانشجوی مقطع کارشناسی را جذب و آموزش داد. دلیل این مسأله هم تفاوت‌هایی است که هرکدام از این مقاطع به صورت ذاتی با یکدیگر دارند. با این حال بعد از تصویب طرح آمایش در سال ۹۲ از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی، وضع این مقررات هم در مسیر جدیدی قرار گرفت و بالاخره سه سال بعد یعنی اول خردادماه سال ۹۷ برای اولین‌بار آیین‌نامه یکپارچه آموزش دوره‌های تحصیلی از سوی منصور غلامی، وزیر وقت علوم برای اجرا به دانشگاه‌ها ابلاغ شد؛ آیین‌نامه‌ای که تا حد زیادی با لحاظ کردن ملزومات تحصیلی مقاطع مختلف، توانسته بود یکپارچگی را در کلان نظام آموزشی دانشگاه‌ها ایجاد کند. آخرین به‌روزرسانی این آیین‌نامه مربوط به ۲۷ شهریورماه امسال است که در آن از یک سو دست دانشگاه‌ها را برای اجرای این آیین‌نامه بازتر و درمقابل تکلیف دانشجویان را برای چگونگی گذراندن مقاطع مختلف در موضوعات مختلف آموزشی روشن‌تر کرده است. البته باید این مساله را هم عنوان کرد که برخی از مواد قید شده در این آیین‌نامه، بیش‌تر در شیوه‌نامه‌های اجرایی دانشگاه‌های بزرگ لحاظ و اجرایی می‌شد، اما به صورت کلی در آیین‌نامه جامع که از سوی وزارت علوم تصویب و مشمول همه دانشگاه‌ها می‌شد، وجود نداشته است. به همین دلیل در این گزارش تغییرات دو شیوه‌نامه سال ۹۷ و امسال را مورد بررسی قرار داده‌ایم.

افزایش ۱۶ ماده به آیین‌نامه جدید آموزشی

هرچند کلیت آیین‌نامه جدید تفاوتی با آیین‌نامه قبلی ندارد اما اضافه شدن ۱۶ ماده جدید در آیین‌نامه به نسبت نسخه سال ۹۷ نشان می‌دهد مولفه‌های جدیدی در این آیین‌نامه لحاظ شده است. یکی از نکات مهمی که بد نیست همین ابتدا به آن اشاره شود، این است که آیین‌نامه در دو بخش مواد عمومی و مواد اختصاصی تدوین شده که بخش مواد اختصاصی شامل مقاطع تحصیلی مختلف کاردانی و کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری می‌شود. تغییرات آیین‌نامه را نمی‌توان تنها به یکی از بخش‌ها محدود کرد؛ بااین‌حال بیشترین تفاوت‌ها مربوط به بخش مواد عمومی و بخش مواد اختصاصی در مقطع دکتری است. به‌طوری‌که در نسخه سال ۹۷ این آیین‌نامه، در بخش اول پنج ماده جدید اضافه شده که بخشی از آنها همان تبصره‌هایی آیین‌نامه گذشته به شمار می‌روند که با کمی تغییر از تبصره به ماده ارتقا پیدا کرده‌اند. در بخش دکتری با اضافه شدن شش ماده جدید که البته چهار ماده آن را باید درباره لازم‌الاجرا بودن این آیین‌نامه از سال تحصیلی جدید و... دانست.

محدودیت تحصیل مجدد رایگان در یک مقطع حذف شد

این آیین‌نامه با داشتن ۵۴ ماده بناست از سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ در دانشگاه‌های کشور اجرایی شود. بخش مواد عمومی خود شامل ۱۳ ماده می‌شود. از سه ماده پایانی این بخش که در آیین‌نامه جدید اضافه شده بگذریم باید عنوان کرد برخی مواد آیین‌نامه قبلی هم با تغییرات جزئی همراه بوده‌اند. به‌طور مثال ماده سوم همین بخش با لحاظ شدن واژه نظام ترمی- واحدی به جای نظام واحدی، دستخوش تغییرشده؛ با به ماده چهارم آن تنها واژه رشته‌های مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی اضافه شده است. تغییر اصلی را باید به ماده پنج آن مرتبط دانست؛ چراکه به نسبت همین ماده در آیین‌نامه قبلی به صورت کامل تغییر کرده و با حذف ماده پنج نسخه قبلی در نسخه جدید تاکید شده که ارائه تمامی دروس در هر دوره و رشته با رعایت پیش‌نیاز برای هر درس طبق برنامه درسی مصوب برعهده دانشگاه است. هرچند براساس تبصره این ماده، دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی که منجر به فارغ‌التحصیلی‌اش می‌شود، نباید به رعایت مقررات این بند ندارد. ماده پنج آیین‌نامه قبلی وزارتخانه از تحصیل مجدد یک دانشجو به صورت رایگان در مقاطع تحصیلی جلوگیری کرده بوده که در آیین‌نامه جدید حذف شده است.

رعایت انضباط آموزشی برعهده اساتید گذاشته شد

ماده شش این آیین‌نامه با وجود اینکه عملا تبصره ماده پنج آیین‌نامه قبلی است، اما تغییرات قابل‌توجهی هم داشته و براساس آن، تصمیم‌گیری برای پرداخت هزینه دانشجوی مشمول آموزش رایگان -که نتواند نمره قبولی را در خارج از سنوات مجاز تحصیلی درهر درس به دست آورد- برعهده هیات امنا خواهد بود. همچنین ماده هفتم که همان ماده ششم آیین‌نامه قبلی است، تنها یک تبصره جدید دارد که طبق آن نظارت بر رعایت نظم و انضباط آموزشی و مقررات دانشگاه از سوی دانشجو برعهده مدرس گذاشته شده است.

البته اضافه شدن تبصره به مواد آیین‌نامه قبلی تنها به اینجا ختم نمی‌شود؛ چراکه ماده هشتم که مانند ماده هفتم است و در آن تنها واژه عضو هیات علمی حذف شده، سه تبصره جدید دارد که مهم‌ترین آن تعیین زمان حداکثر ۱۰ روزه برای مقطع کاردانی و کارشناسی و حداکثر ۲۰ روزه برای کارشناسی ارشد و دکتری برای مدرس در راستای رسیدگی به اعتراضات مکتوب دانشجویان است. همچنین مدرس موظف شده برگه‌های امتحانی و دیگر فعالیت‌های درسی را به‌مدت حداقل یک نیمسال تحصیلی بعد از پایان امتحانات نزد خود نگه دارد. آخرین تبصره این بند هم به سخنگویی دانشگاه برای اصلاح نمره بعد از اعلام آن از سوی مدرس به آموزش دانشگاه اشاره دارد.

جزئیات مرخصی‌های خارج از سنوات تشریح شد

ماده نهم درباره مدت مجاز مرخصی بوده و تنها تفاوت آن نسبت به ماده هشت آیین‌نامه قبلی، تغییر در تبصره آن است. براساس آن، مدت مجاز مرخصی‌های بدون احتساب سنوات که مطابق ضوابط دانشگاه قابل استفاده برای دانشجو بوده، برای مرخصی زایمان به ازای هر فرزند یک نیمسال درطول دوره بارداری و حداکثر چهار نیمسال پس از زایمان برای مادران دانشجو دارای فرزند زیر دوسال است. همچنین مرخصی پزشکی حداکثر دو نیمسال و سایر مصادیق مرخصی (مانند ماموریت همسر یا والدین و...) حداکثر تا دو نیمسال اعلام شده است.

حذف اثر نمره مردودی فقط برای یک درس

از ماده «۱۰» تا «۲۵» این آیین‌نامه که مربوط به بخش مواد اختصاصی و صرفا مقطع کاردانی و کارشناسی می‌شود تنها سه ماده جدید اضافه شده و مابقی آنها تغییرات جزئی در حد اضافه شدن یک تبصره یا حذف و اضافه چند واژه تغییر بوده است. به‌طور مثال اولین ماده این بخش که همان ماده ۹ آیین‌نامه قبلی محسوب می‌شود تنها سه تبصره جدید به آن اضافه شده که مهم‌ترین آنها را می‌توان تبصره سوم دانست؛ طبق آن نیمسال‌هایی که دانشجو بابت افزایش سنوات، شهریه پرداخت می‌کند از مدت تعهد خدمت آموزش رایگان وی کسر می‌شود.

ماده ۱۵ را به جز اضافه شدن دوره کاردانی درکنار مقطع کارشناسی باید عینا همان ماده «۱۰» آیین‌نامه قبلی دانست. براساس این ماده تحصیل همزمان دانشجو این دوره‌ها به شیوه حضوری در کلیه دانشگاه‌ها و کلیه ماه‌های دوره‌های تحصیلی ممنوع است. ماده «۱۶»-ا- که جز اضافه شدن یک تبصره- باید همان ماده ۱۵ آیین‌نامه قبلی در بخش مواد اختصاصی بخش کاردانی و کارشناسی دانست و طبق آن نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ خواهد بود.

«معرفی به استاد» شامل دروس علمی- نظری هم شد

شاید اصلی‌ترین تغییر در این بخش را باید مربوط به ماده «۱۷» دانست که مرتبط با انتخاب واحد است؛ ماده‌ای که هرچند عین آن در ماده «۱۱» آیین‌نامه سال ۹۷ آمده، اما اضافه شدن هشت تبصره به آن وجه تمایزی به این ماده داده است. براساس تبصره «۹» این ماده که به نوعی مهم‌ترین آن هم لحاظ می‌شود، دانشجو اگر قبلا یک درس علمی- نظری را اخذ کرده باشد اما نمره قبولی آن را در بخش نظری کسب نکرده باشد، می‌تواند با رعایت مفاد تبصره هشت همین ماده بخش نظری آن درس را به صورت معرفی به استاد بگذراند. ماده «۱۸» با دو تبصره با رعایت چهار مواد جدید لحاظ کرد که براساس آن دانشجو با موافقت دانشگاه می‌تواند یک هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، تنها برای یک درس نظری آن هم در بازه زمانی تعیین‌شده از سوی دانشگاه، اقدام به حذف درس کند. ماده «۱۹» هم که برای اولین‌بار لحاظ شده، به دانشجو این امکان را می‌دهد که با رعایت سنوات مجاز تحصیل، در دوره‌های منظور یک نیمسال در دوره کاردانی و کارشناسی نایپوسته و دو نیمسال در دوره کارشناسی پیوسته با موافقت دانشگاه از مرخصی تحصیلی استفاده کند. از ماده «۲۰» این آیین‌نامه بگذریم که عینا ماده «۱۲» قبل است، باید عنوان کرد ماده «۲۱» این بخش ماده تغییر رشته یا انتقال دانشجو از دانشگاه غیردولتی به دولتی، از شهریه‌پرداز است تا با درخواست کتبی دانشجو مبنی بر بلاتکلیف کردن نمره حداکثر یک درس مردودی از میانگین کل دوره موافقت کند. این درحالی است که طبق تبصره دوم، تسهیلات این ماده مشمول دانشجویانی نمی‌شود که به دلیل تقلب و یا حکم انضباطی نمره مردودی دریافت می‌کنند.

یک نیمسال سنوات درازای ۲۰ واحد معادل سازی

دو ماده پایانی این بخش به ترتیب درباره معادل سازی نمرات دروس گذرانده شده و اختیار دانشگاه در حوزه‌های مختلف مانند تقویم آموزشی، زمان حذف و اضافه و... است و آنها برای اولین‌بار در آیین‌نامه قید شده است. ماده «۱۲» این بخش با پنج شرط معادل‌سازی نمرات دروس گذرانده برای دانشجویان انصرافی، اخراجی، تغییر رشته‌ای، انتقال یا تغییر رشته توام با انتقال را امکان‌پذیر کرده که شاید مهم‌ترین آن را بتوان مورد «د» و «ه» دانست. بر این اساس به ازای هر ۲۰ واحد از دروس معادل‌سازی شده یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجو در دوره‌های کاردانی و کارشناسی و برای دانشجوی کارشناسی ارشد به ازای معادل‌سازی هر ۱۲ واحد درسی، یک نیمسال تحصیلی از سنوات مجاز تحصیل وی کسر می‌شود. همچنین ماده ۱۳ این اجازه را به دانشگاه‌ها می‌دهد که درباره تقویم آموزشی، چگونگی اعلام و ثبت نمرات، زمان حذف و اضافه، حذف اضطراری دروس، نحوه اعتراض به نتایج امتحانات، تاریخ تجدیدنظر و دیگر موضوعات اجرایی براساس شیوه‌نامه موضوع ۵۱ این آیین‌نامه تصمیم‌گیری کنند.

اعمال شهریه سنوات درمدت تعهد خدمت

از ماده «۱۴» تا «۲۵» این آیین‌نامه که مربوط به بخش مواد اختصاصی و صرفا مقطع کاردانی و کارشناسی می‌شود تنها سه ماده جدید اضافه شده و مابقی آنها تغییرات جزئی در حد اضافه شدن یک تبصره یا حذف و اضافه چند واژه تغییر بوده است. به‌طور مثال اولین ماده این بخش که همان ماده ۹ آیین‌نامه قبلی محسوب می‌شود تنها سه تبصره جدید به آن اضافه شده که مهم‌ترین آنها را می‌توان تبصره سوم دانست؛ طبق آن نیمسال‌هایی که دانشجو بابت افزایش سنوات، شهریه پرداخت می‌کند از مدت تعهد خدمت آموزش رایگان وی کسر می‌شود.

شاگردپروری شاکله اصلی آموزش کاردانی و کارشناسی

ماده «۲۲» این آیین‌نامه که تنها تفاوت آن با ماده «۱۹» قبلی قید رویکرد شاگردپروری و نقش مربیگری اعضای هیات علمی برای تحقق راهنمای آموزشی است را باید یکی از مهم‌ترین مواد این بخش تلقی کرد. براساس تبصره دوم ماده «۲۳» که دو تبصره بیشتر از ماده «۱۶» آیین‌نامه قبلی دارد، درصورتی‌که دانشجو تعداد بیش از ۶۸ واحد درسی را گذرانده باشد، تنها نمرات دروسی در میانگین محاسبه می‌شود که تاثیر مثبت داشته باشد. ماده «۲۴» همان ماده «۱۷» قبل است و تنها یک تبصره جدید دارد و براساس آن به دانشجویی که میانگین کل کاردانی یا کارشناسی اش بعد از گذراندن تمام واحدها کمتر از ۱۲ باشد، یک نیمسال آن هم با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی فرصت داده می‌شود تا با انتخاب حداکثر ۱۶ واحد کسب نمره «۱۰» تا «۱۲» در آنها، میانگین کل خود را به حداقل ۱۲ برساند.

مدت مجاز افزایش زمان ارشد: حداکثر یک نیمسال

بخش کارشناسی ارشد این آیین‌نامه که مشمول ۱۲ ماده می‌شود و از ماده «۲۶» تا «۳۸» را در برمی‌گیرد هم چهار ماده جدید دارد و در کنار آن برخی از تبصره‌ها تغییر کرده است. شاید مهم‌ترین بخش آیین‌نامه را باید ماده «۲۷» آن دانست که برای اولین بار لحاظ شده و براساس آن در صورت تایید دانشگاه، دانشجوی این مقطع می‌تواند با احتساب سنوات تحصیل، یک نیمسال تحصیلی را مرخصی بگیرد. اما اگر بخواهیم اولین ماده این بخش را که همان ماده «۲۶» می‌شود، بررسی کنیم، باید عنوان کرد این ماده مانند ماده «۱۹» آیین‌نامه قبلی بوده و تنها تفاوت آن تعداد نیمسال‌ها در بحث مدت مجاز تحصیل است. براساس تبصره یک آن برخلاف آیین‌نامه قبلی مدت مجاز افزایش تحصیل به جای حداکثر دو نیمسال به یک نیمسال تحصیلی افزایش پیدا می‌کند و تبصره دوم آن هم تاکید کرده در صورت افزایش سنوات موضوع تبصره یک این ماده و موجه نبودن آن از نظر دانشگاه، هیات امنا برای پرداخت هزینه برای دانشجوی مشمول آموزش رایگان، تصمیم‌گیری می‌کند.

ماده «۲۸» هرچند پیش‌تر تحت عنوان تبصره دوم ماده «۱۹» آیین‌نامه سال ۹۷ شناخته می‌شد، اما حالا خودبه‌خود ماده مجزاست و براساس آن تحصیل همزمان دانشجوی این مقطع در کلیه شیوه‌های آموزشی و در کلیه دوره‌های تحصیلی دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است. ماده «۲۹» بدون تغییر عینا همان ماده «۲۳» است. ماده «۳۰» را هم باید همان ماده «۲۱» قبلی دانست، با این تفاوت که در آن هر دانشجو حداکثر ۱۲ واحد درس در هر نیمسال تحصیلی می‌تواند اخذ کند، اما در آیین‌نامه قبلی حداکثری برای آن قید نشده بود. البته این ماده یک تبصره جدید هم دارد که طبق آن دانشجو در نیمسال آخر تحصیلی از شرط اخذ حداقل واحد آموزشی معاف است.

تعیین تکلیف پروپوزال ارشد تا قبل از ترم سوم

ماده «۳۱»، «۳۲» و «۳۳» این آیین‌نامه هم جدید است. براساس اولین ماده در شرایط اضطرار، حذف یک درس یا درخواست کتبی دانشجو و تایید دانشگاه، قبل از شروع امتحانات و با رعایت و احتساب آن نیمسال در سنوات تحصیلی امکان‌پذیر است. همچنین طبق ماده «۳۲»، دانشجو موظف است براساس ضوابط دانشگاه تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، استاد راهنما و پیشنهاده خود را با نظر استاد راهنما به تصویب دانشگاه برساند. در ماده «۳۳» هم تاکید شده اگر دانشجو در رشته یا گرایشی غیرمرتبط با رشته دوره کارشناسی خود مطابق ضوابط وزارت پذیرفته شود، باید حداکثر ۱۲ واحد درسی جبرانی طبق نظر گروه آموزشی بگذراند. پرداخت هزینه این بخش برای دروس جبرانی هم از سوی هیات امنا دانشگاه تصمیم‌گیری می‌شود.

میزان تخلف ملاک جریمه دانشجوی متخلف

ماده «۳۴»، «۳۵»، «۳۶»، «۳۷» و «۳۸» درحقیقت همان ماده‌های «۲۲»، «۲۴»، «۲۵»، «۲۶» و «۲۷» آیین‌نامه قبلی است و تنها تفاوت‌های جزئی در ارائ لحاظ شده است. به‌طور مثال تنها در ماده «۳۶»، سه تبصره جدید اضافه شده با دوباره ماده «۳۸» تنها تفاوت را تصمیم‌گیری دانشگاه برای دانشجوی خاطی دانسته که اگر تخلف آن در حین تحصیل، انجام پژوهش و تدوین پایان‌نامه از سوی کارگروه اخلاق و پژوهش دانشگاه اثبات شود دانشگاه می‌تواند براساس میزان تخلف درباره او تصمیم‌گیری کند، درحالی‌که در آیین‌نامه قبلی این دانشجو از ادامه تحصیل محروم و اخراج می‌شد.

شروط جدید جایگزین آزمون جامع دانشجویان دکتری

از ماده «۳۹» تا «۵۴» را هم باید ذیل بخش اختصاصی مقطع دکتری دانست. هرچند در عمل تا ماده «۵۰» مربوط به دانشجوی دکتری بوده و سه ماده دیگر به شرایط و نحوه تدوین شیوه‌نامه‌های اجرایی این آیین‌نامه تخصیص پیدا کرده است. به صورت کلی دو ماده جدید، ویژه دانشجویان دکتری قید شده است. از ماده «۳۹» این آیین‌نامه که عینا همان ماده «۲۸» آیین‌نامه قبلی است که طبق آن مدت مجاز تحصیل برای این شیوه مجاز جدید لحاظ کرد که براساس آن دانشجو با موافقت دانشگاه می‌تواند یک هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، تنها برای یک درس نظری آن هم در بازه زمانی تعیین‌شده از سوی دانشگاه، اقدام به حذف درس کند. ماده «۴۰» هم که برای اولین‌بار لحاظ شده، به دانشجو این امکان را می‌دهد که با رعایت سنوات مجاز تحصیل، در دوره‌های منظور یک نیمسال در دوره کاردانی و کارشناسی نایپوسته و دو نیمسال در دوره کارشناسی پیوسته با موافقت دانشگاه از مرخصی تحصیلی استفاده کند. از ماده «۴۱» تا «۴۴» عینا ماده «۱۲» قبل است، باید عنوان کرد ماده «۴۱» این بخش ماده تغییر رشته یا انتقال دانشجو از دانشگاه غیردولتی به دولتی، از شهریه‌پرداز است تا با درخواست کتبی دانشجو مبنی بر بلاتکلیف کردن نمره حداکثر یک درس مردودی از میانگین کل دوره موافقت کند. این درحالی است که طبق تبصره دوم، تسهیلات این ماده مشمول دانشجویانی نمی‌شود که به دلیل تقلب و یا حکم انضباطی نمره مردودی دریافت می‌کنند.

شاگردپروری شاکله اصلی آموزش کاردانی و کارشناسی

ماده «۴۲» هم همان ماده «۳۱» قبل است که تغییر رشته و انتقال و تغییر گرایش دانشجوی این مقطع در همان دانشگاه یا دیگر دانشگاه‌ها اعم از دولتی و غیردولتی ممنوع بوده است. درمقابل اما ماده «۴۳» هم جزء مواد جدید به شمار می‌رود و تاکید دارد دانشگاه موظف است مطابق با ضوابط دانشگاه تا قبل از شروع نیمسال سوم تحصیلی، استادراهنما و موضوع رساله خود را به تصویب گروه آموزشی برساند. ماده بعدی را هم باید تنها تفاوتی را در اضافه شدن یک تبصره به ماده «۳۴» آیین‌نامه قبلی دانست که طبق آن دانشگاه مجاز است مواردی را به عنوان جانشین آزمون جامع از دانشجو بپذیرد و این موارد در صورت کسب میانگین کل ۱۸ و بالاتر از دانشگاه و شیوه و معادلان آموزشی دانشگاه‌ها در اجلاس زمستان برقرار شد. در این جلسه اصطلاحات پیشنهادی آیین‌نامه مطرح شد. به‌صورت مجدد و براساس نظرات معاونان آموزشی کارگروه‌های تخصصی شکل گرفت و درکمیسیون مقررات آموزشی و متخصصان این حوزه موضوع به بحث و بررسی گذاشته شد. بر این اساس از جلسه نهصدوپنجاه‌وشش، موضوع در دستور کار شورای عالی برنامه‌ریزی قرار گرفت.

او تصریح کرد: «ماده «به‌ماده» آیین‌نامه، با حضور وزیر علوم و مدیران آموزش عالی بررسی شد. همچنین بعد از بررسی کامل در شورایه موازات آن با رویسای دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی این موضوع به بحث و بررسی گذاشته شد و بعد از پایان نقطه نظرات شورای عالی برنامه‌ریزی آیین‌نامه جهت اجرا به کلیه دانشگاه‌ها و زیرنظام‌ها ابلاغ شد که موظف به اجرای آن هستند.»

تاکید به شاگردپروری در آیین‌نامه جدید

نقی‌زاده درباره تغییرات صورت‌گرفته در آیین‌نامه نسبت به نسخه قبلی بیان کرد: «آیین‌نامه جدید علاوه‌بر رفع مشکلات آیین‌نامه قبلی، به‌صورت ویژه به موضوع شاگردپروری و همچنین به محوریت اخلاق مداری به‌ویژه در تحصیلات تکمیلی توجه کرده است. شاگردپروری را به‌صورت ویژه در مقطع کاردانی و کارشناسی مورد توجه قرار داده؛ چراکه دارای اهمیت بالایی است. همچنین سعی شده در بخش نظم و افزایش کیفیت آموزشی تاکید ویژه‌ای داشته باشد. مواردی که به کیفیت آموزشی خدشه وارد می‌کرد، در مقررات جدید به شکل جدی اصلاح شده تا بتواند به عنوان زیربنای آموزشی کشور مدنظر قرار گیرد.»

او ادامه داد: «در مقطع کاردانی و کارشناسی، به غیر از مواردی که به‌صورت مشخص برای بحث نظم‌بخشی و کیفیت آموزشی قید شده می‌توانم به تاکید جدی بر بحث فعالسازی استادراهنما و مشاور آموزشی اشاره کنم که شیوه‌نامه آن نیز جهت اجرا به موسسات و دانشگاه‌ها ابلاغ شده است. از این به بعد هر دانشجویی که وارد این دوره می‌شود یکی از اساتید به‌عنوان راهنما و مشاور در کنار او قرار می‌گیرد و ضمن رصد و مدیریت فعالیت‌های آموزشی دانشجویان، با توجه به آشنایی با نظام ارجاع دانشگاه اگر مشکلی در سایر بخش‌ها شکل بگیرد، دانشجو را به بخش‌های تخصصی دانشگاه هدایت می‌کند.»

اختیار در آزمون جامع دکتری تخصصی به دانشگاه‌ها سپرده شد

سرپرست دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی با اشاره به اینکه در مورد دوره‌های تحصیلات تکمیلی تدابیری در آیین‌نامه دیده شد بیان کرد: «سعی کردیم تا سازماندهی درخصوص سنوات تحصیلی، مرخصی‌ها و سایر موارد اتفاق بیفتد. همچنین سعی شد که در مورد شرایط دفاع دانشجو در مقطع ارشد و دکتری تخصصی به شکل دقیق‌تری پیش‌نیاهای لازم در مورد کفایت علمی انجام شود. شاید یکی از مهم‌ترین نقش‌هایی که در آیین‌نامه آموزشی پیش‌نیاز شد، بحث جایگزین‌های آزمون جامع بود که در آن به دانشگاه‌ها اختیار داده شد، اگر شرایط رافراهم دیدند در قالب شیوه‌نامه اجرایی مواردی را مانند معدل، جایگزین آزمون جامع در مقطع دکتری تخصصی کنند و به‌صورت ویژه آن را اجرایی کنند. همچنین در حوزه اخلاق مداری سعی کردیم که بحث کارگروه‌های اخلاق در پژوهش را در مقررات آموزشی به‌صورت ویژه ببینیم و از ظرفیت‌های آنها نیز به‌صورت خاص بهره‌ای گرفته شود.»

در ۳ ماده به دانشگاه‌ها اختیار داده‌ایم

نقی‌زاده با اشاره به اینکه تغییرات تقریبا در تمام مقاطع تحصیلی اعمال شده است، افزود: «سعی کرده‌ایم که موارد دقیق باشد و با توجه به اینکه طبق مقررات و ضوابط حاکم بر کشور، شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی باید جزئیات بسیاری از مقررات را تعیین کند و اختیار آن از دست دانشگاه خارج است، سعی کردیم این مواردی که در سال ۹۷ قید نشده بود را بیاوریم تا دانشگاه‌ها مشکلی با بحث مقررات آموزشی نداشته باشند. به صورت خاص به ماده مواد را در سه سطح پیش‌بینی کرده‌ایم که دانشگاه‌ها می‌توانند در آنجا اعمال نفوذ کنند. یک مورد براساس مقرراتی است که دارند. مورد دیگر درخصوص شیوه‌نامه اجرایی این آیین‌نامه است که در آن در سه ماده ویژه دانشگاه‌ها است که می‌توانند براساس آن موارد خودشان را در اجرای آن لحاظ کنند. این سه ماده نیز شامل تقویم آموزشی، تعداد واحدی که دانشجو پس از مشروطی در مقطع کاردانی و کارشناسی می‌توانند اخذ کند و ماده سوم، جانشینی یا جایگزینی آزمون جامع بود که در آن ذکر شده دانشگاه‌ها می‌توانند به جای این آزمون موارد دیگری را انتخاب کنند.»

او درباره اختیارات آیین‌نامه به هیات‌های امنای دانشگاه‌ها توضیح داد: «در آنجا پیش‌بینی شده است که هیات‌امنا در این موارد تصمیم‌گیری کند، به‌طور مثال در مورد اخذ وجه از دانشجویان به‌واسطه واحدهای جبرانی و حذف شده یا سنوات غیرمجاز و این دست موارد که برعهده هیات‌امنا گذاشته شده است. همچنین سعی کردیم تا جایی که می‌توان با توجه به شرایط آمایشی و دانشگاه‌ها این موضوعات را به خودشان واگذار کنیم. بخش دیگر نیز بخشی است که به شورای آموزشی دانشگاه و سایر بخش‌های دانشگاه اختیاراتی واگذار شده و بر این اساس شورای آموزشی دانشگاه می‌تواند در این موضوعات تصمیم‌گیری داشته باشد. از جمله این موارد می‌توان به معادل‌سازی نمرات اشاره کرد که در آن درباره نمرات اختیاراتی را به دانشگاه داده‌ایم.» سرپرست دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی در همین زمینه افزود: «یعنی اگر قرار باشد درباره انعطاف این آیین‌نامه صحبت کنیم، در سه سطح می‌توان آن را بررسی کرد. بخشی در شیوه‌نامه اجرایی است، بخش دیگر مرتبط به اختیاراتی است که به هیات‌امنا داده شده و بخش آخر نیز اختیاراتی است که شورای آموزشی دانشگاه واگذار شده است. با این حال درباره مواردی که در آیین‌نامه پیش‌بینی نشده هم اگر ضوابطی در وزارت علوم موجود باشد تابع آن است و اگر وجود نداشته باشد تابع ضوابط عمومی دانشگاه است. دانشگاه‌ها در مواردی که ذکر شد اختیار دارند و می‌توانند دیدگاه و نظرات خود را پیاده‌سازی کنند.»

آیین‌نامه یکپارچگی آموزشی از یکرا کرتر آیین‌نامه‌های تدوینی وزارت علوم است

نقی‌زاده اظهار داشت: «با توجه به سابقه‌ای که از تدوین آیین‌نامه و... وجود دارد، می‌توان گفت که این آیین‌نامه یکی از یکرا کرترین آیین‌نامه‌هایی که در وزارت علوم تدوین شده است. کارگروه‌ها و افراد و ساعات مختلف برای این کار به‌صورت تخصصی و ویژه گذاشته شده است. موارد یا اساتید و خبرگان بحث دقیق‌تر چک شده است و سعی کردیم تا فرایند آموزشی یکپارچه پیش‌بینی شود. یعنی در ابتدا شفافیت ضوابط را داشته باشد تا دانشجو بتواند به‌راحتی از مقررات آموزشی استفاده کند و ابهامی وجود نداشته باشد. همچنین در مقطع کاردانی و کارشناسی روی نظم آموزشی که یکی از عوامل پایدار در ارتقای آموزشی است تاکید زیادی شده است.» سرپرست دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی درباره دو مقطع ارشد و دکتری تخصصی این آیین‌نامه تصریح کرد: «شاید یکی از مهم‌ترین بخش‌هایی که در این دو مقطع مورد بحث قرار گرفت که یک جلسه شورای عالی به این موضوع اختصاص داد، بحث مربوط به زمان تصویب پیشنهادی یا پروپوزال دوره کارشناسی ارشد یا دکتری تخصصی بود که در آیین‌نامه مذکور به صورت خاص پیش‌بینی‌هایی در این مورد اتخاذ گردید. شاید یکی از مهم‌ترین بخش‌هایی که در این دو مقطع مورد بحث قرار گرفت که یک جلسه شورای عالی به این موضوع اختصاص داد، بحث مربوط به زمان تصویب پیشنهادی یا پروپوزال دوره کارشناسی ارشد یا دکتری تخصصی بود که در آیین‌نامه مذکور به صورت خاص پیش‌بینی‌هایی در این مورد اتخاذ گردید. طبق آن بعد از آزمون جامع نیز باید پروپوزال یا تز دکتری مورد تصویب قرار گیرد. در این آیین‌نامه به صورت کامل درباره مواردی مانند انصراف یا مشروطی دانشجو که ابهام وجود داشت، اشاره کردیم.»

نقی‌زاده خاطرنشان کرد: «تصور ما این است که اگر این آیین‌نامه به خوبی اجرا شود و فرآیند آن به درستی جلو رود شاهد نظم منطقی در مقطع‌های مذکور باشیم و می‌توانیم بیش از گذشته کیفیت آموزشی را ارتقا دهیم. همچنین در بحث نظارت برای اجرا تاکید ویژه‌ای دارم که برنامه‌ای در این خصوص خواهیم داشت تا به خوبی این مقررات در نظام آموزش عالی کشور جاری شود.»

فاطمه طاری‌بخش
خبرنگار گروه دانشگاه

سرپرست دفتر برنامه‌ریزی آموزش عالی با تاکید بر اینکه این دانشگاه مشکل کمبود خوابگاه ندارد و تمامی متقاضیان اسکان داده می‌شوند، گفت: «اخیرا خوابگاه دخترانه ۲۰۰ نفری دانشگاه افتتاح شده و خوابگاه‌های استیجاری نیز جمع‌آوری خواهند شد.» امیرضا شاهانی درگفت‌وگو با «ایسنا»، با تاکید بر اینکه خوابگاه‌های استیجاری دانشگاه خواجه نصیر جمع‌آوری می‌شوند و این دانشگاه مشکل کمبود خوابگاه ندارد، خاطرنشان کرد: «تمامی دانشجویان روزانه دانشگاه خواجه نصیر می‌توانند از خوابگاه استفاده کنند و دانشجویان دوره شبانه نیز می‌توانند از خوابگاه‌های خودگردان که دانشگاه نیز بر کیفیت آنها نظارت می‌کند، استفاده کنند.» وی با اشاره به درخواست جذب ۳۰ عضو هیات علمی در دانشگاه خواجه نصیر در فراخوان جدید گفت: «تعداد ۳۰۵ عضو هیات علمی در این دانشگاه مشغول تدریس هستند و نسبت استاد به دانشجو در دوره کارشناسی حدود یک به ۲۸ و در دوره تحصیلات تکمیلی کمتر از این میزان است.»

نیمکت

دانشجویان الکترونیکی حاضر غایب می‌شوند

معاون آموزشی وزارت علوم گفت: «برنامه حضور و غیاب دانشجو که به‌صورت الکترونیک و آزمایشی در چند دانشگاه اجرا و از حالت دستی خارج شده است از امسال در تمام دانشگاه‌ها اجرا می‌شود.» قاسم عوعابادینی در گفت‌وگو با مهر گفت: «موضوع مربوط به غیبت دانشجو یک آیین‌نامه دارد، هر دانشجو اجازه دارد سه جلسه از ۱۶ جلسه کلاس را غیبت کند.» وی ادامه داد: «اگر غیبت دانشجو خارج از سه جلسه از ۱۶ جلسه کلاس بود باید آن درس را حذف کند. این آیین‌نامه مقررات آموزشی نه‌تنها در کشور ما بلکه در خیلی از کشورها اجرا می‌شود، بر همین مبنا هم باید حضور و غیاب دانشجو انجام شود.» معاون آموزشی وزارت علوم افزود: «در حال حاضر سامانه سیاری تمام فعالیت دانشگاهی تحت عنوان برنامه دولت الکترونیک در حال اجرا شدن است، برنامه حضور و غیاب الکترونیک نیز به‌صورت آزمایشی در چند دانشگاه اجرا شده و از حالت دستی خارج شده است و از امسال در تمام دانشگاه‌ها اجرا می‌شود.»

بهره‌برداری از خوابگاه ۲۰۰ نفری دانشگاه خواجه نصیر

سرپرست دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی با تاکید بر اینکه این دانشگاه مشکل کمبود خوابگاه ندارد و تمامی متقاضیان اسکان داده می‌شوند، گفت: «اخیرا خوابگاه دخترانه ۲۰۰ نفری دانشگاه افتتاح شده و خوابگاه‌های استیجاری نیز جمع‌آوری خواهند شد.» امیرضا شاهانی درگفت‌وگو با «ایسنا»، با تاکید بر اینکه خوابگاه‌های استیجاری دانشگاه خواجه نصیر جمع‌آوری می‌شوند و این دانشگاه مشکل کمبود خوابگاه ندارد، خاطرنشان کرد: «تمامی دانشجویان روزانه دانشگاه خواجه نصیر می‌توانند از خوابگاه استفاده کنند و دانشجویان دوره شبانه نیز می‌توانند از خوابگاه‌های خودگردان که دانشگاه نیز بر کیفیت آنها نظارت می‌کند